

זה היה בחנוכה / נתן אלתרמן

הבהב, להבהב to flicker
כלי בית household utensils

נהמה, לנהום to howl
חורקת, לחרוק to screech
זוחל, לזחול to crawl
צפצף, לצפצף to chirp
צרצר cricket

כהוגן to a great extent
מטאטא broom
בלה worn out
זקן old age
התעלף, להתעלף to faint

קץ – סוף
אומץ, אומץ bravery
ברזל iron
רועד shivering
מתוח nervous
מצב – רוח bad mood
סחבות, סחבה = סמרטוט rag, dustrag

זה היה בחנוכה,
הילדים שכבו לישון,
הכמה היתה ריקה,
רק הבהב עוד גר ראשון.
שקט, חשך, אין אדם...
כלי הבית לבדם –
רעדו כלם ביחד
קצת מקר וקצת מפחד...

כל אחד חשב לו: מה,
מה הרוח נהמה?
למה הרצפה חורקת?
מי זוחל אלי מגד?
מי צפצף? זה לא צרצר!
הצפצוף כל-כך מוזר!...
אז, משהו אים
פה יקרה עד אור היום.

השלחן פחד כהגן,
הכסא לחש: "הצילו!"
מטאטא בלה מזקן
כבר פחד לפחד אפלו...
ובין אלה – הכלבלב
עוד מעט והתעלף.

עד אשר הגיע קץ –
השעון לבו אמץ
וקרא בקול ברזל:
– מה זה פה, לעזאזל!
זה רועד וזה מתוח
ולזה יש מצב-רוח...
מי אתם? כלים כבודים
או סחבות וסמרטוטים?

to cheer יריעו, להריע
silliness שטות
coward פחדן
specifically דוקא
to annoy להרגיז

to conduct נערוך, לערוך
חגיגה – מסיבה
שוטה – טיפש

beard זקן, זקני
נאה – יפה
with your permission ברשותכם

וַיִּתְעוֹרְרוּ כָּלֶם
וַיִּרְעוּ בְּקוֹל רֹם:
”שֶׁתֶּק טִפֵּשׁ, אֲמַרְתָּ שְׂטוּת,
בְּעֶצְמָךְ אַתָּה סִמְרָטוּט!
רְאֵה, לֹא פִּחְדָנִים אֲנַחְנוּ,
וְלִשְׂמֵחַ לֹא שָׂכַחְנוּ
נִסְדֵּר מִשְׁחָק עָלֵינוּ,
דּוֹקָא, דּוֹקָא, לְהַרְגִּיזוּ!”

אָז אָמַר הַמַּטָּאטָא:
– נַעֲרֹךְ גַּא חֲגִיגָה
וְנִרְאֶה לוֹ לְשׁוּטָה,
אֶת מִשְׁחָק הַחֲנֻכָּה!

אֲנֹכִי זָקְנִי נָאָה,
מַטָּאטָא אֲנִי!.. עַל כֵּן,
בְּרִשׁוּתְכֶם, הִיָּה אֵהִיָּה
מִתְתִּיָּהוּ הַזָּקֵן!

Primus Stove (as small
cooking apparatus that uses
kerosene as fuel)

שלהבתיה, שלהבת ה' אש אלוהים

עציצי, עציצים plants

גיבורים, גיבור brave

חדד, לחדד to sharpen

קוצים thorns

קרב battle

משפך funnel

שפוך pour

דמעות tears

חורבן destruction

יוונים Greeks

וְאַתָּה הַפְּרִימוֹס – דַּע,
יְהוּדָה תְּהִיָּה אֶתָּה!
קוּם וְצֵא לַמִּלְחָמָה
בְּשִׁלְהֶבְתֶּיהָ חֲמָה!

וְאַתֶּם הַצְּבָרִים,
עַצִּיזֵי הַגִּבּוֹרִים,
רַק אֶתְכֶם בָּחַר לִבִּי
לְאֹחֵי הַמַּכְבִּי.
חַדְדוּ אֶת הַקּוֹצִים,
כִּי לִקְרֹב אָנוּ יוֹצְאִים!

גַּם אַתָּה, מִשְׁפָּךְ בִּכְיָן,
תִּפְקִידָה הוּא מִצֵּן,
שֵׁב וּשְׁפָךְ דִּמְעוֹת כַּמִּים
עַל חֶרֶבֶן יְרוּשָׁלָּיִם!

כָּךְ הוֹסִיף הַמַּטְאֵטָא
אֶת הַתִּפְקִיד לַתֵּת,
אֶךְ סוּף סוּף הִגִּיעַ עַד
הַיּוֹנִים... וּפָה עֲמַד!

חג חנוכה שמח

חוטף, לחטוף to grab
מכות a beating

החלטה decision
כפלים twice

נבהל, להבהל to be afraid of
צבאות, צבא army
להרביץ to beat, to hit
לחמול to have mercy

קומקומים, קומקום kettle
עקום crooked
הידד Hooray

דממה – שקט
אימה great fear
הניעו, להניע to shake

הופר, להפר to break, breach
נתקל, להיתקל to stumble
אל על – למעלה
חיש קל – מהר

אף אחד אינו חוטף,
כל אחד רוצה לבכות...
כי כלם יודעים היטב –
היננים קבלו מכות...

עד שבין הכסאות
באה החלטה כזאת:
אנו גבורים כפלים,
לנו יש ארבע רגלים,
האנחנו נבהל
מצבאות בני ישראל?
שמאל ימין, ימין ושמאל,
להרביץ ולא לחמל!

או נשאו הקמקומים
אפיהם העקמים
והכסאות הריעו:
הי, הידרד! פילים הגיעו!
מעכשו איש לא יכנו,
עד עולם יחי מלכנו!...

מי המלך,
מי?

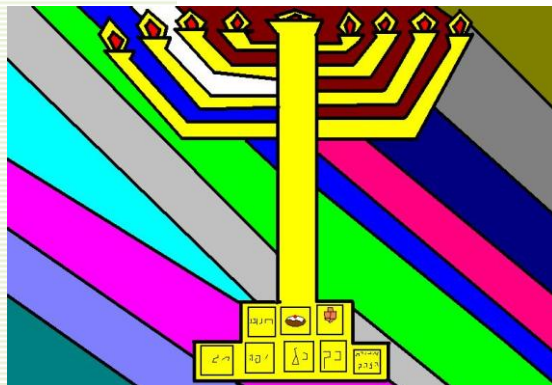
דממה!
על כלם נפלה אימה
וכלם ראשם הניעו:
– אנטיוכוס לא אני הוא!

המשחק כמעט הופר,
כי בלי מלך רע ומר!
אך הפיל פתאם נתקל
בכלבלב בקצה החדר,
הרימו אל על חיש קל
וקרא: הכל בסדר!

ילל, לילל to whine
 התחמק, להתחמק to avoid
 התפתל, להתפתל to squirm
 לשרוט to scratch
 לנשוך to bite
 מאומה – שום דבר
 הועיל – עזר
 להתרגז, להתרגז to be upset with
 לברוח to run away
 לקשור, לקשור to tie

זעמי, זעם – כעס
 תוסיף – תמשיך
 להציק to annoy
 נבלה, נבלה carcass
 להציג to display

לשווא for nothing
 בין רגע in a moment
 להתהפך, להתהפך to turn over

הכלבִּלֵב בָּכָה, יָלַל,
 הִתְחַמֵּק וְהִתְפַּתֵּל,
 גַּם גָּסָה לְשֵׁרֹט, לְנִשּׁוֹךְ,
 אֶךְ מֵאוּמָה לֹא הוֹעִיל.
 – שֶׁתֵּק פִּחְדֵּן, עָלָה וּמָלָךְ!
 הִתְרַגְּזוּ עָלָיו הַפִּיל –
 אִם לְבָרַח תִּגְסָה
 יִקְשְׁרוּךְ לְכַסָּא!...

כַּאֲשֶׁר הוֹכֵן הַכֹּל
 יְהוּדָה קָרָא בְּקוֹל:
 אֲנִטְיוֹכוֹס הַזֶּה,
 זַעֲמִי כָּאֵשׁ בּוֹעֵר,
 אִם תּוֹסִיף עוֹד לְהַצִּיק
 לְעִירִי, לִירוּשָׁלַיִם,
 אֶת נִבְלַת גּוֹפֶה אֲצִיג
 לַחֲיָה וּלְעוֹף שָׁמַיִם!

אֲזִי בָכָה הַכֹּלֵב: – אֲמָא,
 מָה עָשִׂיתִי לוֹ לְפָרִימוֹס?
 הֵן כָּל־בִּלְבָּב קָטַן אֲנִי
 וְלֹא מָלָךְ יוֹנִי!

הַכֹּל־בִּלְבָּב בָּכָה לְשׁוּא,
 כִּי פִתְאֹם הִתְחִיל הַקָּרֵב
 וּבֵן רִגַע הִתְהַפֵּךְ
 הַכַּסָּא עַל הַמּוֹלָךְ.

יסוד foundation
 תפחות rafters, roof beams
 רינה – שירה
 אנחות sighs

חרב, חרב sword
 גוזר cuts
 שד משחת demon (expression meaning cunning)
 בלורית forelock
 לוהטת burning
 רותחת boiling
 מרעים – צועק
 אמיץ fearless
 הבו רווח make space
 פרצו, לפרוץ to burst into
 טבח massacre
 יפיל, להפיל to overthrow
 יכריע, להכריע to subdue

כָּל הַבַּיִת הִתְמַלָּא
 מִן הַיְסוּד עַד הַתְּפָחוֹת,
 קוֹל שְׂמִיחָה וְקוֹל יֵלֶל,
 קוֹל רִנָּה וְאַנְחוֹת!

יְהוּדָה חָרְבוּ מוֹרִיד
 וְגוֹזֵר כְּשֵׁד מִשְׁחָת.
 מִתְעוֹפֶפֶת הַבְּלוּרִית
 וְלוֹהֶטֶת וְרוֹתַחַת...

גַּם הַמַּטְאֵטָא מַרְעִים:
 – בְּנִי, אָתָּה גְבוּר אַמִּיץ!
 בּוֹאוּ, בּוֹאוּ, בַּחֲוָרִים,
 עַל הַמֶּלֶךְ לְהִרְבִּיץ!
 כָּכָה, כָּכָה, הָבוּ רוּחַ,
 הַפִּילִים פָּרְצוּ לַטֶּבַח,
 עוֹרוּ, עוֹרוּ, מִי יִפִּיל
 מִי יִכְרִיעַ אֶת הַפִּיל?

mess ערבוביה
confusion בילבול
chest חזה

smart נבון
camp מחנה
פיקח – נבון, חכם

retreated נס – ברח
דרור – חופש

reclined, laid התפרקד, להתפרקד
victory נצחון

וּתְקוּם עֲרֻבִיָּה,
מִיָּן בְּלִבּוֹל שְׁכָזָה,
לֹאשׁ בְּרֹאשׁ, יָד בְּיָד,
וְחֻזָּה מוֹל חֻזָּה!

רַק אֶחָד – הַסְּבִיבוֹן
הַסְּתוֹבֵב כֹּה וְכֹה,
וּבְחֵן כְּנָבוֹן
מִחֲנֶה וְכֹחוֹ...
כִּי חָשַׁב לוֹ הַפִּקֵּחַ:
מִי הַלֵּילָה יִנָּצֵחַ?
אֲחֻכָּה נָא עַד הַסּוֹף,
אֲזִי אֲדַע לִבְחֹר בְּטוֹב!

אֶךְ הִנֵּה, מִחֲנֶה
הַיְּנֻגִּים נֶס לְאַחֹר...
יְהוּדָה קָרָא: הַיָּדָד,
חֲפֹשׁ לָנוּ, אֹר וּדְרוֹר!

אֲזִי עָמַד הַסְּבִיבוֹן,
הַתְּפַרְקֵד עַל גִּבּוֹ
וְקָרָא: נִצָּחוֹן!
נֶס גָּדוֹל הָיָה פֹּה!

